

DEMOKRATİK TOPLUM VE BARIŞ SÜRECİNDE MEDYA

İZLEME RAPORU

BARIŞ VE DEMOKRATİK TOPLUM SÜRECİNDE MEDYA İZLEME RAPORU

27 Şubat 2025 – 1 Ekim 2026

Medya dili • haber çerçeveleri • kaynak ve aktör çeşitliliği • barış gazeteciliği

DİCLE FIRAT GAZETECİLER DERNEĞİ

GİRİŞ

Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat 2025 tarihinde İmralı'dan yaptığı "Barış ve Demokratik Toplum" çağrısı ve devamındaki açıklamalar, hem Türkiye'de hem de uluslararası kamuoyunda geniş yankı uyandırdı. Söz konusu çağrı, Kürt sorununun çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşme süreci açısından yeni bir tartışma zemini oluşturmuş; barış ihtimaline dair beklentileri artırdı.

Bu rapor, 27 Şubat 2025'ten günümüze kadar geçen süreçte barış çabalarına yönelik ulusal ve uluslararası medyanın manşet dili, söylem tercihleri ve çerçeveleme biçimlerini incelemektedir. Analiz, medya organlarının ideolojik konumlarına göre farklılaşan yaklaşımlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Tarihsel Süreç

- 21 Ekim 2024: Devlet Bahçeli, TBMM'de yaptığı konuşmada Öcalan'ın çağrı yapması ve PKK'nin kendini feshetmesi gerektiğini ifade ederek yeni bir sürece işaret etti.
 - 27 Şubat 2025: DEM Parti heyetinin İmralı ziyareti sonrası Öcalan'ın mektubu kamuoyuna açıklandı. Öcalan, PKK'ye silah bırakma ve örgütsel yapıyı sonlandırma çağrısında bulunarak bunu "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı" olarak tanımladı.
 - 12 Mayıs 2025: PKK 12. Kongresi'nde örgütsel faaliyetlerin mevcut isimle sonlandırılması yönünde karar alındı. Bu gelişme, silahlı mücadeleden demokratik siyasete geçiş sürecinin başlangıcı olarak değerlendirildi.
 - 27 Şubat 2026: Çağrının birinci yıl dönümünde yayımlanan mesajda, kalıcı barış için hukuki düzenlemeler (barış yasaları) gerekliliği vurgulandı.
 - 27 Ekim 2026: PKK silahlı güçlerini Türkiye'den çekti.
 - 24 Kasım 2026: Meclis komisyonu Abdullah Öcalan ile görüştü
 - 10 Ağustos 2026: Çerçeve yasa meclisten geçti
-

1. Bölüm: Medya Manşetleri – Başlıklar ve Dil Analizi

Abdullah Öcalan'ın çağrısına ilişkin medya başlıkları, büyük ölçüde yayın organlarının politik konumlanışına paralel bir dil üretmiştir. Analiz dört ana kategori altında değerlendirilebilir:

A. İktidar Yanlısı Medya

Anadolu Ajansı, Yeni Şafak, Sabah ve Türkiye Gazetesi gibi yayınlar, çağrıyı ağırlıklı olarak PKK'nin tasfiyesi bağlamında ele aldı.

Bu medya grubunda:

- Barış söyleminden çok “örgütün sona erdirilmesi” vurgusu öne çıkmıştır.
- Haber dili çoğunlukla güvenlik eksenli kurulmuştur. .
- Öcalan'ın çağrısının içeriğinden ziyade kimliği ön plana çıkarılmıştır.

Sıklıkla kullanılan ifadeler:

- “örgüt elebaşı”
- “terörist başı”
- “sözde barış çağrısı”

Bu yaklaşım, barış çerçevesinden ziyade çatışma terminolojisinin devamlılığını göstermektedir.

B. İktidar Karşıtı / Muhalif Medya

Cumhuriyet, Sözcü ve NTV gibi medya organları, çağrıyı genellikle eleştirel ve şüpheci bir çerçevede ele aldı.

Bu grupta:

- Süreç, çoğu zaman iktidarın politik zafiyeti olarak yorumlanmıştır.
 - Geçmiş çözüm süreçlerine referans verilerek temkinli bir dil kullanılmıştır.
 - Bazı örneklerde haber başlıkları nötr görünse de içerikte eleştirel ton baskındır.
-

C. Uluslararası Medya

BBC, Reuters, Associated Press ve The Guardian gibi uluslararası kaynaklar, gelişmeyi nispeten tarafsız ve analitik bir dil ile aktarmıştır.

Bu yayınlarda:

- “calls for disarmament” (silah bırakma çağrısı)
- “says peace laws needed” (barış yasaları gerektiğini söyledi)

gibi daha betimleyici ve nötr ifadeler tercih edilmiştir.

Uluslararası medya, süreci çoğunlukla:

- bölgesel etkiler
- Türkiye’nin iç siyaseti
- Orta Doğu dengeleri

bağlamında değerlendirmiştir.

D. Çağrısı Esas Alan Yayınlar

Mezopotamya Ajansı, Evrensel, Yeni Yaşam Gazetesi ve JinNews gibi yayınlar ise çağrısı doğrudan metin içeriği üzerinden ele almıştır.

Bu medya grubunda:

- Barış, müzakere ve demokratik çözüm vurgusu öne çıkmıştır
- Çatışma dili yerine barış dili tercih edilmiştir
- Çağrının içeriğindeki demokratikleşme talepleri detaylandırılmıştır

Öne çıkan kavramlar:

- “Barış çağrısı”
- “Çözüm süreci ihtimali”
- “Müzakere zemini”

Genel Değerlendirme

Medya analizine göre, Öcalan’ın çağrısı farklı ideolojik pozisyonlara sahip medya organlarında üç temel çerçevede sunulmuştur:

1. Güvenlikçi çerçeve: (iktidar yanlısı medya)
2. Şüpheli/eleştirel çerçeve: (muhalif medya)
3. Barış ve çözüm odaklı çerçeve: (alternatif medya)

Uluslararası medya ise büyük ölçüde bu çerçevelerden bağımsız, daha nötr ve analitik bir dil kullanmıştır.

Bu durum, Türkiye’de medyanın yalnızca haber aktaran bir araç değil, aynı zamanda politik pozisyonların yeniden üretildiği bir alan olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

SABAH'TAN YOĞUN İSTEK ÜZERİNE

TEMEL İSLAM ANSİKLOPEDİSİ

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ TARAFINDAN HAZIRLANDI

İSLAM'IN GEREKLERİNİ ÖĞRENEBİRE SİZİ REHBERLİK EDİCEK BİR BAŞVURU KAYNAĞI

ÖZEL KUTUSUNDA

39 KUPON

BOYUTU SERT KAPAK

Türkiye'nin en iyi gazetesi

SABAH

28 ŞUBAT 2025 CUMA

www.sabah.com.tr Fiyatı: 10 TL

İLK SAHUR HEYECANI

RAMAZAN'ın geldi, bugün ilk sahur heyecanı yaşanacak. ATV ekranlarında yayınlanan "Haloğlu ile Sahur" programı her gün izleyicileri buluşacak.

İLK SAHUR

03.45

F.BAĞÇE 4. VİTESTE CEYREK FİNAL'DE

4-1

SPOR

KURALLAR 6 MART'TA ÇEKİLECEK

TÜRKİYE Kupası'nda deplasmanda Gaziantep'i 4-1 yenen Fenerbahçe, 8. turda 16. sırada tamamlayıcı çeyrek finale yükseldi. Galatasaray ise İstanbul'da Kasımpaşa'yı 5-0 devirip elmeyi istedi. SPORDA

ASLAN FAIR-PLAY FARKIYLA TURLADI

0-0

MOURINHO'YA 4

BURUN'A 1 MAC CEZA

CAMİLER GÜL SUYUYLA YIKANDI

RAMAZAN ayının başta olduğu camileri temizlemek üzere kuruma bir temizlik yapıldı. İçeriği gül suyuyla camilerin duvarları ve ahşap kapılar temizlendi. 13E

SABAH'TAN RAMAZANA ÇOK ÖZEL SAYFA

PROF. NURAT NATİPOĞLU HAZIRLANDI

MURARİ AYLA İÇİLEMEK İSTİYOR

YATIRIMCI İTHAFİTEN SABAH'TA

KONPASPOR'a da geçirmeyen G.Saray, C Grubu'nu 2. sırada bitirdi. Fair-play puanıyla Türkiye'de 1. sırada yer alan F.Bahçe, Beşiktaş ve Trabzon'dan birinciye eşit. Yeşil-beyazlılar ise lider olarak bitirdi. 13E

OTUYUL SANİTESİNDE İŞÇİLERLE SOHBET

Özellik saniteleri, otuyul saniteleri ve otuyul saniteleri hakkında bilgi verildi. 13E

İSTANBUL'DA 6.5 SAATLİK UKRAYNA BARİŞİ ZİRVESİ

Dünya ABD-Rus heyetlerinin Türkiye'de yaptığı zirveye katıldı

DEMOKRASİYİ, TOPLUMSAL YAŞAMI VE EKONOMİYİ YIKTI

TÜRKİYE'NİN tarihten beri en büyük krizine dönüşen 28 Şubat 1997'deki postmodern darbe, seçilmiş hükümetin içinde veyahut kurtarıcı bir alanda yıkıcı etkiler bıraktı. 2001 yılındaki ekonomik krize gidilen yolun başlangıcıydı. 12E

GENÇLER 28 ŞUBAT'TA YAŞANANLARI NE KADAR BİLİYOR?

ARADAN yılar geçti. 28 Şubat 1997'de doğanlar, bugün 28 yaşını dolduruyorlar. 28 Şubat, neydi, ne değildi? O günün anıları 28 yıl önceye hatırlanıyor ne demektir? 14E

TERÖRSÜZ TÜRKİYE İÇİN ÖNEMLİ ADIM

Bahçeli'nin çağrısı ve Başkan Erdoğan'ın tam desteğiyle ilerleyen terörsüz Türkiye sürecinde tarihi gelişme. Öcalan'dan terör örgütüne net çağrı: **TÜM GRUPLAR SİLAH BIRAKMALI VE PKK KENDİNİ FESHETMELİDİR**

SOCIETY

ÖRGÜT BU SANSI DEĞERLENDİRSİN BİR AN ÖNCE ÇAĞIRIYA UYSUN

PKK KENDİNİ FESHETMELİDİR

MUSTAFA BAKIRHAN MUSTAFA KAYA'NIN HABERİ 10'DA

İHALE OPERASYONUNDA BAŞKAN DA GÖZALTINDA

Beykoz Belediye Başkanı CHP'li Alaattin Köşerler ve 20 kişi, ihalelere fesat karıştırmakla suçlanıyor

BEYKOZ İhale süreci ve mali polis, Beykoz Belediyesi'ne operasyon düzenledi. Başkan Alaattin Köşerler de dahil 21 kişi gözaltına alındı. Başkan ve adayları 8 ilde mahkum edilerek suçlanıyor. 14E

O İSİMLERE SABAH ULAŞTI

SAVCI, İstanbul Üniversitesi'nin ünlü tarihçi Prof. Dr. Mustafa Kaya'nın 100. doğum yıldönümü için yazdığı mektupları yayınladı. 14E

ERDOĞAN'IN İLK ZİYARETİ

ERDOĞAN'IN İLK ZİYARETİ

YSK, KURUMSAL TENDİT EDEN ÖZGÜR ÖZEL'E DAVA AÇTI

YSK, KURUMSAL TENDİT EDEN ÖZGÜR ÖZEL'E DAVA AÇTI

PKK KÜPÜNDEN ÖNCE SON ÇIKIŞI OLUPMUŞ UYUŞMASI

PKK KÜPÜNDEN ÖNCE SON ÇIKIŞI OLUPMUŞ UYUŞMASI

TÜRKİYE 40 YILDA TERÖR İLE MÜCADELEDE

TÜRKİYE 40 YILDA TERÖR İLE MÜCADELEDE

*Sabah** (28 Şubat 2025) manşeti. Başlık “Terörsüz Türkiye için önemli adım... PKK kendini feshetmelidir!” İktidara yakın basın, Ocalan’ın çağrısını “teröre darbe”, “Tasfiye” kelimeleri ile sürecin ruhuna ters bir tutum sergiledi.

Bahçeli'nin çağrısıyla başlayan süreçte dün tarihi bir gün yaşandı

Bakalım şimdi neler olacak? Öcalan'dan PKK'ya kendini feshet çağrısı

26 yıldır İmralı Cezaevi'nde tutulan terör örgütü PKK'nın lideri Abdullah Öcalan mesajında, "Tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendisini feshetmelidir" dedi

İşte "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı"nın özeti:

- Cumhuriyet tarihinin en uzun süren ve pıkket hareketi olan PKK'nın güc ve tahakkümü, demokratik siyaset kanallarının kapalı olmasından kaynaklanmaktadır. ● Cumhuriyetin 2. yüzyılı ancak demokrasiyle taçlandırılabilir. ● Kalıcı ve karlıya sürülebilir bir barış süreci için çağrısı.
- Sistem arayışları için demokrasi dışı bir yol yoktur, olmaz. ● Bu iliminde silah bırakma çağrısında bulunuyor ve bu çağrının tarihi sorumluluğunu üstleniyorum. ● Kongrenin toplanması ve karar alın. ● Tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendisini feshetmelidir.

MHP lideri Devlet Bahçeli 22 Ekim 2024'te yaptığı konuşmada Öcalan'ın PKK'ya feshetmesi çağrısını yaptı. Bu çağrıya ardından 7 kişilik DEM heyeti dün İmralı'da Apo'yla 3. görüşmesini yaptı ve onun 5 sayfalık mesajını getirdi. DEM'iler herkesin merak ettiği mesajı, İstanbul'daki bir otelde kamuyaoyla paylaştı.

HEYET siyasi liderlere teyakkür etti. Ardından mesajı Pervin Buldan, Türkiye, Ahmet Türk ve Kartal-ge okudu. Öcalan mesajında PKK'ya kendini feshetmesi ve silah bırakmasını çağrısında bulundu. "Bu çağrının tarihi sorumluluğunu üstleniyorum" dedi. Mesajın, PKK'nın Suriye uzantısı YPG'yi kapsayarak kapsamlılığı anlaşılmadı. S.15

KİM NE DEDİ?

Biz sonuca bakarız
AKP'li Ertan Ala: "Çağrının bu terör örgütüne kendini feshetmesini. Biz sonuca bakarız. Unuturu sonuc verit."

CHP acil toplandı
ÖCALAN'ın "silah bırak" çağrısının ardından CHP MYK olağanüstü toplantı kararı aldı. Süreçle ilgili değerlendirme yapıldı.

Yol haritası lazım
GP lideri Davutoğlu, "Herzice edaklı bir yol haritası ortaya konmalıdır. Süreç TBMM zemininde yürütülmeli" dedi.

Bir CHP'li başkan daha gözaltında

İSTANBUL'da CHP'li Eymen ve Beşiktaş'tan sonra Beykoz Belediye'ye de operasyon yapıldı. Belediye Başkanı Alaattin Kösele Beleye fahri karıştırılmaktan sorguda... S.4

Adaylık için Yavaş'ın masasındaki seçenek ne?
CHP'de ön seçim dışında kalan aday 100 bin imzayla cumhurbaşkanlığı seçimine baysız katılabilir.

Başkomutan emretti kara ve deniz paşaları Özele dava açıyor

ERDOĞAN "Yasal haklarını kullanm" dedi. Kara ve Deniz Kuvvetleri komutanları CHP'li teğmenler için mahkemeye veriyor. S.5

CHP lideri Özel, kendisini tehdit eden Erdoğan'a böyle dedi:

Ne yani! CHP'nin önüne tank mı göndereceksin?

Özgür Özel, komutanları eleştirildiği için "Ayağını denk al. Almazsan denk getirmesini biliriz" diyen Erdoğan'a sert çıktı. **İŞTE SÖZLERİ:**

Sandıkta en büyük hezimetli yaşayacaklar

CHP'nin tek cumhurbaşkanı adayı olan Başkan İsmailoğlu, Ankara'da ön seçim toplantısına katıldı. İktidara meydan okuyan İsmailoğlu, "Ö sandık gelecek, İktidar tarihin en büyük hezimetini yaşayacak" diye konuştu.

Mahir Bağcı'nın haberi S.16

İLK TERAVİH VE İLK SAHUR BU GECE

İLK SAHUR vakitleri S.14'te

Kamu işçisi yüzde 50+25 zam istiyor

TÜRK-İş ve Hük-İş, 400 bin kamu işçisine bu yıl ilk 6 ay için %50, ikinci 6 ay için %25 zam istedi. "Terdakırlık çalışandan olmaz" dedi. S.8

Musa Kart'ın çizgiyle

alındı. İktidara yakın medya organların ortak dili “tasfiye” üzerine kurularak demokratikleşme talepleri görülmedi.

28 Şubat 2025 Cuma • Fiyatı: 10 TL (KKTG: 15 TL) • www.yenisafak.com

İstanbul: 12/7 • Ankara: 8/-1 • İzmir: 16/9

TÜRKİYE'NİN BİRİKİMİ

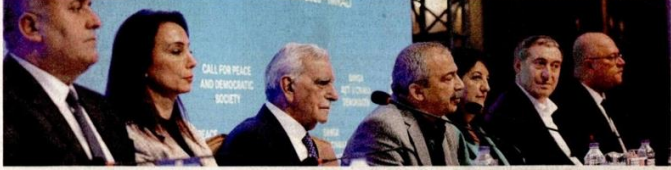
Yeni Şafak

FENERBAHÇE ÇEYREK FİNALDE Gaziantep: 1 Fenerbahçe: 4 ASLAN FAIR PLAY'LE TURLADI Galatasaray: 0 TUMOSAN Konya: 0

SAMİMİYESELER, TARİHİ ADIM

PKK KENDİNİ

LAĞVETMELİ

MHP lideri Bahçeli'nin PKK elebaşı Abdullah Öcalan'a örgütü lağvetmesi çağrısı yapmasıyla başlayan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da "terörsüz Türkiye" hedefiyle destek verdiği süreçte önemli bir aşamaya gelindi. Terörist başı Öcalan, İmralı'dan, "Tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmeli" çağrısı yaptı.

PKK ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞTIR

► DEM Parti heyeti dün sabah üçüncü kez İmralı'ya gitti. Yaklaşık 4 saat süren görüşmeden sonra İstanbul'a dönen heyet, burada basın toplantısı düzenleyip Öcalan'ın mesajını okudu. Öcalan mesajında, "1990'larda reel-sosyalizmin iç nedenlerle çöküşü ve ülkede kimlik inkarının çözülmesi, ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler, PKK'nın anlam yoksunluğuna ve aşırı tekrara yol açmıştır. Dolayısıyla ömrünü benzerleri gibi tamamlamış ve feshini gerekli kılmıştır" ifadelerini kullandı.

KONGRENİZİ TOPLAYIN VE KARAR ALIN

► Öcalan, terör örgütü PKK'ya çağrısını şöyle tamamladı: "Sayın Devlet Bahçeli'nin ortaya çağrı, Sayın Cumhurbaşkanı'nın ortaya koyduğu iradeyle diğer siyasi partilerin malum çağrıya dönük olumlu yaklaşımlarıyla oluşan bu iklimde silah bırakma çağrısında bulunuyorum ve bu çağrının tarihi sorumluluğumu üstleniyorum. Devlet ve toplumla bütünleşme için kongrenizi toplayın ve karar alın; tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir." 90

İmralı'nın çağrısını PKK nasıl okuyacak?

► İktidarı ki örgüt, Kandil'de başta Suriye'de başta konuşulmasın, "Kandil'i kapatayım, Suriye'ye odaklanayım" demesini, İmralı'nın çağrısına uysun, Irak'ta da Suriye'de de silah bırakın, kendini feshetisin, sivil siyaset öne çıkın. Terörsüz Türkiye, hatta terörsüz bölge hedefi gerçekleşsin. **YENİ DÜNYA EDE**

Otoyol şantiyesini inceledi

► Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başkent-Nakkaştepe Otoyolu şantiyesini ziyaret ederek bilgi aldı. Erdoğan'a, Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, Çevre, Şehircilik Bakanı Murat Kurum ve AK Parti İstanbul İl Başkanı Abdullah Özdemir eşlik etti. Erdoğan, şantiye çalışanlarıyla hatıra fotoğrafı çekti. 51

RUS KONUGU KABUL ETTİ

► Cumhurbaşkanı Erdoğan İstanbul'daki Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Ofisi'nde Rusya Federasyonu Komiseri Başkını Valentina Matviyenko'yu kabul etti.

ABD İLE RUSYA İSTANBUL'DA BARİŞİ KONUŞTU

MARCI H. SAKRADA

Erbakan hoca dualarla anıldı

► Eski başbakanlardan Necmettin Erbakan, vefatının 14. yılında kabri başında anıldı. Türkiye'nin dört bir yanından gelen sevenleri, Kur'an-ı Kerim okuyup dua etti. Bir mesaj yayımlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan

Yeni Şafak Gazetesi 28 Şubat Manşeti: İktidar medyasında sürece direkt karşıt pozisyon olan gazete, tarihi çağrıyı lağvetme üzerine okudu. Gazete daha sonraki süreçte de dilini sertleştirerek Kürt ve süreç karşıtı bir dil kullandı.

evrensel

www.evrensel.net

28 Şubat 2025 Cuma

Yıl: 24 Sayı: 8575

15 TL

'Tüm gruplar silah bıraksın PKK kendini feshetsin'

PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın, bir süredir beklenen mesajı, dün üçüncü kez adaya giden DEM Parti İmralı heyeti aracılığıyla duyuruldu. Öcalan, 'Tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir' çağrısı yaptı. Açıklamada Suriye'deki Kürtlerin siyasi ve askeri durumuyla ilgili bir ifade yer almadı.

ÖCALAN'la dün üçüncü görüşmeyi yapan 7 kişilik DEM Parti İmralı heyeti, görüşmenin hemen ardından İstanbul'da basına kapısına çıktı ve Öcalan'ın yazdığı 'Barış ve demokratik toplum çağrısı' başlıklı metni Kürtçe ve Türkçe olarak okudu. Öcalan PKK'ye, "Devlet ve toplumla bütünleşme için kongresini toplayın ve karar alın; tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir" çağrısı yaptı.

SILAH bırakma çağrısında 'tüm gruplar' ifadesi dikkat çekerken, görüşmeler sürecinde sık sık gündeme gelen Suriye'deki Kürt varlığına ilişkin herhangi bir özel vurgu yer almadı. Metnin okunmasının ardından Sırrı Süreyya Önder, Öcalan'ın iletliği ve metinde yer almayan şu 'notu' aktardı: "Şüphesiz pratikte silahların bırakılması ve PKK'nin kendini feshi, demokratik siyaset ve hukuki boyutun tanınmasını gerektirir."

ÖCALAN'ın açıklamasında 'silahlı mücadele' söyleminin kullanılmasına ilişkin bazı detaylar yer alırken, silahlı Kürt hareketinin geçmişte savunduğu 'ayrı ulus-devlet, federasyon, idari özerklik ve kültürelist çözümler' için, "Tarihsel toplum sosyolojisine cevap olamamaktadır" denildi. Öcalan bu talepler için, "Ayrı milliyetçi savruların sorunlu sonucu" ifadesini kullandı. s.6

Sonuçlarını görmek için zamana ihtiyaç var

Bir açıklamaya, hacminin de taşıyamadığı anlamlar yüklemek yerine soğuk kuru biçimde süresi takip edip anlamaya çalışmalı.

Fatih Polat safile 6'da

Siyasal alan yeniden kurulurken...

Bir bütün olarak siyasi alan yeniden kurulurken, en büyük hareketlenmenin sol/soyulist sahada olacağını düşünüyoruz.

Yiğit Demirel safile 6'da

PKK'nin vereceği yanıt önemli

Burada kritik olan ikinci adım PKK'nin bir kongre toplayıp bu çağrıya nasıl bir cevap vereceği.

Cuma Çiçek safile 6'da

12. sınıf fiilen kaldırılıyor

MLLİ Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile işi öğrenciyi okula sokamamaya kadar vardırdı. Mesleki eğitimde 12. sınıf fiilen kaldırılıyor, öğrencilerin işletmelerde mesleki eğitim görmeleri esas oluyor, öğrenciler tümünden işletmeye bağlanıyor. Devamsız ve başarısız öğrenciler mesleki eğitim merkezine yönlendiriliyor.

Adnan Gümüş'in yazısı safile 2'de

OKULLARA RAMAZAN KUŞATMASI s.2

Taslağı işçilerden önce bakan öğrendi

BİR hafta önce, 600 bin işçiyi ilgilendiren kamu çerçevesi protokollerinde anlaşılacakları duyuran Türk-İş ve Hak-İş yöneticileri, işçilere açıklamadan taslağı dün Çalışma Bakanlığına sundu. Taslağa en düşük yemiyemini brüt 1800 liraya yükseltildi, ardından ilk altı ay için yüzde 50, diğer altı aylık dönemleri için ise yüzde 25 zam ve yüzde 10 refah payı verilmesi isteniyor. s.4

'Özelleştirme ölüm fermanımızdır'

ÇAYIRHAN Termik Santrali ve Maden İşletmesi işçileri kurumun özelleştirilmesine karşı yeniden eyleme başladı. Dün sabahı maden önünde bir araya gelen işçiler jandarma barikatıyla karşılaştı. İşçilerin itirazı üzerine barikat kaldırırken, Maden-İş Başkanı Nurrettin Akçıl, "Buranın özelleştirilmesi, bir nevi ölüm fermanımız imzalamaktır" dedi. Açıklama sonrası işçiler madenin önünde süresiz eylem başlattı. s.4

Evrensel Gazetesi: Çağrının içeriğinde yer alan "Tüm gruplar silah bıraksın PKK kendini feshetsin" sözü manşete taşındı.

PKK'NİN FESİH KARARI VE MEDYA

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın tarihi çağrısının ardından PKK 12 Mayıs'ta kongresinin toplandığını duyurdu. PKK 12. Kongresi'nde "örgüt adıyla yürütülen çalışmaları sonlandırma" kararı alındı. Bu tarihi gelişmeler Kürt sorunun çözümü noktasında umutları artırsa da medya yine güvenlikçi dilden uzaklaşmadı. PKK'nin kongresini topladığını ve kararlarının ileriki dönemde açıklayacağını ardından medya organlarının attıkları manşetlerin birkaç örneği inceleyelim;

Sözcü Gazetesi: Sürec karşıtı yayınlarla öne çıkan Sözcü Gazetesi; İmrallı Bahçeli'yi, Kandil'de İmrallı'yi dinledi" söylemi kullanarak tarihi adımı "İhanetin bitmesi" olarak yorumladı.

Türkiye Gazetesi: İktidara yakın Türkiye Gazetesi de tarihi adımı "Terör Belası Bitiyor" olarak verdi.

Akşam Gazetesi: İktidara yakın bir diğer yayın olan Akşam Gazetesi de “41 yıllık Bela Bitti” başlığı kullanarak çözümden yana bir dil yerine 50 yıldır süren güvenlikçi kodlarla yazılan bir başlık kullandı.

Türkgün Gazetesi: MHP'ye yakınlığı ile bilinen gazete ise “Terörsüz Türkiye’de Tarihi adım” manşeti ile iktidar medyasına benzer bir dil kullandı.

PKK’nin silahlarının bırakmasını duyurmasının ardından gazeteler, “Kanlı terör örgütü, kanlı bela” gibi kavramlarla barış ruhuna aykırı bir yayın takip etti. Yeni Yaşam ve Evrensel Gazeteleri bu tarihi adımı doğru okuyarak devletin demokratikleşme önündeki en büyük engel olarak gösterdiği PKK bahanesinin

artık kalmadığını duyurdu. Sözcü gazetesi ise böylesi tarihi bir günde daha fazla ileriye giderek tarihi adımı görmek yerine Suriye’de yaşayan Kürtleri ve örgütsel yapıyı hedef gösterdi.

Sözcü Gazetesi: 13 Mayıs 2025 tarihli manşetinde kullandığı dil barış gazeteciliğinden çok savaş gazeteciliğinin bir örneği idi. Kürt sorunun çözümünde tarihi bir eşik olan silah bırakmayı eleştiren gazetede Suriye’deki Kürtler ve Kürtlerin örgütlü yapıları hedef gösterildi. Aralarında şu an Suriye Savunma Bakan Yardımcısı Sipan Hemo olmak üzere çok sayıda Kürt siyasetçiye hedef gösteri.

Evrensel Gazetesi: Bahane Kalmadı, Yeni Yaşam Gazetesi ise Yeni Bir Başlangıç” manşetleri kullandı”

PKK’NİN FESİH KARARI’NIN BİRİNCİ YIL DÖNÜMÜ AÇIKLAMASI

PKK’nin fesih kongresinin birinci yıl dönümünde “Apocu Hareket Yönetimi” tarafından yapılan açıklama, sürecin mevcut durumuna ilişkin önemli mesajlar içerdi. Basın toplantısına KCK Yürütme Konseyi Üyesi Mustafa Karasu ile KCK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Sozdar Avesta katıldı. Açıklamada, iktidarın sürecin ilerlemesini sağlayacak gerekli yasal düzenlemeleri hâlâ hayata geçirmediği belirtilirken, Abdullah Öcalan üzerindeki tecridin kaldırılması, statüsünün belirlenmesi ve özgür çalışma koşullarının sağlanmasının sürecin ilerlemesi açısından temel önemde olduğu vurgulandı.

Açıklamada, hareket tarafından atılan adımlara rağmen devletin şimdiye kadar somut bir adım atmamasına dikkat çekildi. Ancak ana akım ve iktidara yakın medya kuruluşlarının haber dili, açıklamanın esas içeriğinden ziyade farklı başlıklara odaklandı. Sürece dair barış dilini kurmayan medya organları, yapılan açıklamayı “isim değişikliği” tartışmasına indirgerken, devletin adım atmamasına ilişkin vurguları büyük ölçüde görmezden geldi.

Bu kapsamda Cumhuriyet Gazetesi, gazetecilik dilinden uzak olduğu eleştirilerine neden olan “Milliyetçi hareket ve Apocu Hareket” başlığını tercih etti. İktidara yakın çizgide yayın yapan Akit Gazetesi ise haberi “PKK adını değiştirdi” başlığıyla servis etti. Böylece açıklamanın merkezindeki “devletin yasal ve siyasal adım atmaması” yönündeki vurgu geri plana itildi.

ÇERÇEVE YASA’NIN KABULÜ

Barış ve Demokratik Toplum Süreci kapsamında hazırlanan ve kamuoyunda “Çerçeve Yasa” olarak adlandırılan Milli Dayanışma ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun, 10 Ağustos 2026 tarihinde TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilmiştir. Düzenlemenin kabulü, Türkiye medyasında farklı haber çerçeveleri üzerinden ele alınmıştır.

Çerçeve Yasa’nın Meclis’e sunulması aşamasında olduğu gibi kabul edilmesinin ardından da medya kuruluşları arasında kullanılan kavramlar ve haberin merkezine alınan unsurlar bakımından belirgin bir ayrışma görülmektedir.

İktidar yanlısı ve güvenlik eksenli yayınlarda yasanın temel anlamı, PKK’nin silahsızlandırılması, örgütsel faaliyetlerin sona erdirilmesi ve “Terörsüz Türkiye” hedefi üzerinden kurulmuştur.

Özgür Basın ve bazı muhalif yayınlarda ise yasanın kabulü, doğrudan barış sürecinin hukuki zemini ve demokratikleşme bağlamında ele alınmıştır.

Yeni Yaşam, yasanın Meclis’e sunulması aşamasında “Tarihsel dönemin ilk yasal adımı” başlığını kullanarak düzenlemeyi sürecin hukuki açıdan yeni bir aşamaya geçmesi şeklinde çerçeveledi.

BirGün'ün “Çerçveden çıkmak lazım” başlığı da yasanın mevcut kapsamı ve yaklaşımına yönelik eleştirel bir çerçeve oluşturmuştur.

Bu başlıklarda ortak özellik, yasanın yalnızca kabul edilmiş olmasına değil, kapsamına, demokratikleşme boyutuna ve sürecin bundan sonraki aşamasına odaklanmasıdır.

Kalıcı barış böyle sağlanmaz!
"TIRKİSTİT Türkiye'de barışın sağlanması için beklenen sonucu, kalıcı barış sağlanırsa çok iyi" Çıkarttı
Rahmet TÜRKAN yazdı, 11 Ocak

SÖZCÜ

PKK silahlarını teslim edecek mi?
MİCİD'in görüşleri ya da hiçbir şey değil. Ama PKK silahlarını teslim edecek mi? Demek istiyoruz.
A. S. ÇELİK yazdı, 11 Ocak

İmralı'nın onayıyla hazırlanan yasanın nasıl uygulanacağı konuşulmuyor

AÇILIM KERVANI YOLDA DÜZÜLECEK

PKK'nın silahları kime, nerede, nasıl teslim edeceği belirsiz. Katliam silahlarının balistik incelemesinin yapıp yapılmayacağı bilinmiyor. Kritik soru çok, cevabını bilen vekil yok

Göz teması bile yok!

MİCİD Genel Kurul'da, silahlı terörün devletin başlıca tehdidi olduğunu vurguladı. "Silahların teslim edilmesi, terörün sona ermesi için şarttır. Bu işi yapmayanlar, terörün devam etmesine sebep olurlar." dedi.

Özel'den 'Evet' vekiller serbest tabandan 'Hayır'

Yeni Parti'den serbest tabandan 'Evet' diyen vekiller, 'Hayır' diyen vekillerle görüşme yapıyor. 'Evet' diyenler, 'Hayır' diyenlerle görüşme yapıyor. 'Evet' diyenler, 'Hayır' diyenlerle görüşme yapıyor.

Protez atmak yasak

Hak etiketleri taşıması almak isteyen madencilere nezarete atıldı

Toplu sözleşme değil toplu gözaltı

FAKİRLİĞİN FOTOĞRAFI

Sürecin uygulanması / Öcalan'ın

Yayın	Başlık	Temel çerçeve rolü
Evrensel	“Çerçeve Yasa Meclis’ten geçti, eleştiriler sürüyor”	Eleştirel / eksiklikler
Cumhuriyet	“Barışın Koşulu Demokrasi”	Demokrasi / barış
BirGün	“Çerçeveden çıkmak lazım”	Eleştirel / demokratikleşme
Medyascope	“Tüm yönleriyle çerçeve yasa”	Hukuki / analitik
Habertürk	“Terörsüz Türkiye Çerçeve yasa nedir?”	Güvenlik / Terörsüz Türkiye

Bu başlıklar, aynı yasal düzenlemenin medya kuruluşlarına göre farklı anlamlara yerleştirildiğini göstermektedir.

İMRALI'DAKİ YENİ YAPININ HABERLEŞTİRİLMESİ: “VİLLA” MANİPİLASYONU

Barış ve Demokratik Toplum sürecine ilişkin medya analizinde dikkat çeken bir diğer örnek, İmrallı Cezaevi yerleşkesinde Abdullah Öcalan’ın kullanımına sunulmak üzere yapıldığı belirtilen yeni yapının haberleştirilme biçimidir.

Gazeteci Nagehan Alçı’nın MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile yaptığı röportajın ardından, İmrallı’da inşa edilen yapı bazı medya kuruluşlarında “villa” kavramı üzerinden haberleştirilmiştir. Diken internet sitesi haberi “‘Villa’sı hazır mı? Öcalan taşınmak için 'statü bekliyor'” başlığıyla duyurmuştur.

Haberde, yapı için “ev” ifadesinin kullanıldığı ve Bahçeli’nin de yapının inşa edildiğini doğruladığı aktarılmıştır. Eski AKP milletvekili Şamil Tayyar’ın da Öcalan’ın “villa”dan bir süredir yararlandığı yönündeki ifadelerine yer verilmiştir.

Ancak aynı konuda Bahçeli’nin yaptığı açıklamada farklı bir tanımlama bulunmaktadır. Bahçeli, “villa” ifadesinin kendi açıklamalarından çıkarıldığını belirterek, İmrallı Cezaevi yerleşkesi içerisinde 250 metrekarelik bir “konut” yapıldığını söylemiştir. Bahçeli, bu yapının Öcalan’ın görüşmeler gerçekleştirmesi, mesajlarını aktarması ve gerektiğinde gazetecilerle görüşebilmesi amacıyla kullanılacağını ifade etmiştir.

Bu örnek, aynı olgunun farklı kavramlarla haberleştirilmesinin haberin anlam çerçevesini nasıl değiştirebildiğini göstermektedir.

“Villa” ve “konut” ayrımı

İncelenen haberlerde kullanılan “villa” kelimesi, yapının fiziksel niteliğinin ötesinde bir çağrışım oluşturabilecek biçimde başlığa taşınmıştır. Buna karşılık Bahçeli’nin açıklamasında kullanılan kavram **“konut”**tur ve yapının kullanım amacı; görüşmelerin gerçekleştirilmesi, mesajların iletilmesi ve gazetecilerle görüşme imkânı sağlanması üzerinden açıklanmaktadır.

Dolayısıyla haberleştirme açısından iki farklı çerçeve ortaya çıkmaktadır:

“Villa” çerçevesi

Öcalan → özel konut/villa → ayrıcalık → statü

“Konut ve görüşme imkânı” çerçevesi

İmralı yerleşkesi → konut → görüşmeler → mesajların aktarılması → gazetecilerle görüşme

Bu ayrım, medya analizinde yalnızca haberin olgusal olarak doğru olup olmadığının değil, olgunun hangi kelimelerle tanımlandığının ve başlıkta hangi unsurun öne çıkarıldığının da izlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu örnekte bir diğer dikkat çekici nokta, haberlerde yeni yapının tartışılmasının İmralı’daki mevcut koşullar ve uzun süredir devam eden tecrit tartışmasıyla hangi ölçüde birlikte ele alındığıdır.

DFG açısından burada izlenmesi gereken temel soru, yeni yapının yalnızca fiziksel özellikleri veya “villa” tartışması üzerinden mi ele alındığı, yoksa Öcalan’ın İmralı’daki koşulları, görüşme imkânları, gazetecilerle iletişim kurabilmesi ve sürecin ilerlemesi bakımından taşıdığı anlamın da haberin içerisinde görünür kılınıp kılınmadığıdır.

2. BÖLÜM: DÜNYADA BARIŞ SÜREÇLERİ VE MEDYANIN ROLÜ

Dünya genelinde farklı çatışma ve barış süreçleri incelendiğinde, medyanın yalnızca bilgi aktaran bir araç olmadığı; aynı zamanda toplumsal algıyı şekillendiren ve barış süreçlerini doğrudan etkileyen bir aktör olduğu görülmektedir. Aşağıda farklı ülkelerden örnekler üzerinden barış gazeteciliğinin rolü analiz edilmiştir.

1. Kolombiya: FARC Barış Süreci ve Medya

Kolombiya’da hükümet ile FARC arasında 50 yılı aşkın süren çatışma, 2016’daki barış anlaşmasıyla sona ermiştir.

Barış gazeteciliği örnekleri:

- Radio Nacional de Colombia ve El Espectador gibi medya kuruluşları, çatışmanın yalnızca askeri boyutunu değil; mağdur hikâyelerini, eski savaşçıların topluma yeniden entegrasyonunu ve barışın toplumsal etkilerini öne çıkardı.
- Colombia2020 projesi, kırsal bölgelerdeki barış çabalarını görünür kılan çözüm odaklı bir medya platformu olarak öne çıktı.

Etkisi:

Barışçıl medya dili, kamuoyunda barış anlaşmasına yönelik desteği artırdı. Referandum sürecinde kutuplaşma nedeniyle anlaşma ilk aşamada reddedilse de, süreç sonunda kabul edilmiştir.

2. Ruanda: Soykırım Sonrası Medya ve Uzlaşma

Ruanda Soykırımı sırasında medya, nefret söylemiyle şiddeti körükleyen bir rol oynamıştı. Soykırım sonrası dönemde ise medya, uzlaşmanın önemli bir aracı haline geldi.

Barış gazeteciliği örnekleri:

- Radio La Benevolencija, Hutu ve Tutsi toplulukları arasında diyalog ve empatiyi teşvik eden programlar yayımladı.
- Studio Ijambo, farklı etnik kökenlerden gazetecilerin birlikte çalıştığı tarafsız bir platform sundu.

Etkisi:

Bu girişimler, toplumsal güvenin yeniden inşasında önemli rol oynadı ve nefret söyleminin yerini empati temelli bir medya diline bıraktı.

3. Filistin-İsrail: Ortak Medya Girişimleri

Filistin-İsrail çatışması, medyanın sıklıkla taraflı dil kullandığı bir alan olmasına rağmen, alternatif medya girişimleri barış gazeteciliği örnekleri sunmaktadır.

Barış gazeteciliği örnekleri:

- +972 Magazine, İsrailli ve Filistinli gazetecilerin birlikte çalıştığı ve çatışmanın insan boyutunu öne çıkaran bir yayın organıdır.
- The Parents Circle, çatışmada yakınlarını kaybeden ailelerin hikâyelerini kamuoyuna taşımaktadır.

Etkisi:

Bu girişimler uluslararası kamuoyunda empatiyi artırsa da, yerel medyadaki kutuplaşma nedeniyle etkileri sınırlı kalmaktadır.

4. Kuzey İrlanda: Good Friday Anlaşması ve Medya

Good Friday Anlaşması, Kuzey İrlanda'daki uzun süreli çatışmayı sona erdiren kritik bir dönüm noktasıdır.

Barış gazeteciliği örnekleri:

- BBC Northern Ireland ve yerel basın, çatışmanın tüm taraflarına dengeli yer vermeye çalıştı.
- Peace Journalism Initiative, gazetecilere barış odaklı habercilik eğitimi sağlayarak dil dönüşümünü teşvik etti.

Etkisi:

Medyanın tarafsız ve diyalog odaklı dili, kamuoyunun anlaşmaya desteğini artırmış ve toplumsal gerilimi azaltmıştır.

5. Güney Afrika: Hakikat ve Uzlaşma Süreci

6

Güney Afrika'da apartheid rejiminin sona ermesinin ardından kurulan Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu, medyanın aktif rol oynadığı bir süreç olmuştur.

Barış gazeteciliği örnekleri:

- South African Broadcasting Corporation, komisyon duruşmalarını canlı yayımlayarak toplumsal yüzleşmeye katkı sundu.
- Mail & Guardian, geçmişin eleştirisi ile geleceğe dair umutları birlikte ele aldı.

Etkisi:

Medya, toplumsal hafızanın oluşmasına ve uzlaşma kültürünün gelişmesine katkı sağladı; ancak ekonomik eşitsizlik gibi konularda eleştirel haberciliğin sınırlı kaldığı tartışıldı.

6. Nepal: İç Savaş Sonrası Medya

Nepal’de 1996–2006 yılları arasındaki iç savaşın sona ermesiyle medya, barış sürecinin önemli bir aktörü haline gelmiştir.

Barış gazeteciliği örnekleri:

- Nepal FM Network ve yerel gazeteler, barış görüşmelerini halka aktarırken toplumsal entegrasyon hikâyelerine odaklandı.
- Search for Common Ground, gazetecilere barış gazeteciliği eğitimi vererek ayrımcı dilin azaltılmasını hedefledi.

Etkisi:

Barış odaklı medya yaklaşımı, toplumun barış sürecine güvenini artırmış ve yerel düzeyde diyalog kanallarını güçlendirmiştir.

Genel Karşılaştırmalı Değerlendirme

Bu örnekler göstermektedir ki:

- Medya, çatışma dönemlerinde şiddeti körükleyebilen (Ruanda örneği) ya da
- Barış süreçlerinde uzlaşmayı güçlendiren (Kolombiya, Kuzey İrlanda, Güney Afrika) bir rol üstlenebilir.

Ortak bulgular:

1. İnsan hikâyelerine odaklanma, empatiyi artırır
2. Tarafsız ve kapsayıcı dil, toplumsal güveni güçlendirir
3. Çözüm odaklı habercilik, barış süreçlerinin toplumsallaşmasını sağlar

Sonuç olarak, barış süreçlerinin başarısında yalnızca siyasi aktörler değil, aynı zamanda medyanın dili, çerçevesi ve etik yaklaşımı da belirleyici bir faktördür.

3 BÖLÜM: SÖYLEM (DİL) DÜZEYİ KARŞILAŞTIRMASI

Türkiye’de medya dili, Abdullah Öcalan’ın çağrısı örneğinde olduğu gibi büyük ölçüde politik pozisyonlara göre şekillenmektedir. İktidar yanlısı medya: “terör”, “tasfiye”, “güvenlik” eksenini hareket ederken muhalif medya ise “şüphe”, “siyasi hamle”, “taviz” gibi eksenlerle hareket etmiştir. Özgür Basın ise “barış”, “müzakere”, “demokratik çözüm” eksenini esas aldı.

Örneğin Good Friday Anlaşması sürecinde ya da Kolombiya barış görüşmelerinde medya dili daha çok:

- “diyalog”
- “uzlaşma”
- “toplumsal iyileşme”

gibi birleştirici kavramlar etrafında şekillenmiştir.

Ancak; Türkiye’de tam tersi olmuştur.

ÖRNEKLER

- Yeni Şafak Gazetesi yazarı Taha Kılınç, Kürtlere yönelik sözleri ayrımcı dilin en net örneği idi; “Furkan günlerindeyiz, safınızı doğru seçin” çağrısı yapan Kılınç’ın ayrımcı ifadeleri şu sözlerle sona eriyordu; “Furkan günleri” ibaresini Müslüman Kürt aydınlar çok iyi bilirler. İslâmî terminolojinin kilit kavramlarından biridir bu çünkü. Onlara anlayacakları dilden hitap edeyim: Furkan günlerindeyiz. Safınızı doğru seçiniz.

- Bu ifade, gazeteci Ruşen Çakır tarafından: “ya sev ya terk et” tarzı, dışlayıcı ve ayrımcı bir dilin yeniden üretimi olarak eleştirildi.

Yine aynı gazetenin “Sınırımızda terör devleti kuruluyor”, “Kuzey Suriye’deki yapı Türkiye için ölümcül tehdit” manşeti Suriye’deki Kürtlerin özyönetimine olan tahammülsüzlüğü gösteriyordu.

“Newroz yoğun güvenlik önlemleri altında kutlandı”

“Binlerce polis görev yaptı, olay çıkmadı” gibi söylemler kullanarak bir halkın geleneğini kriminalize eden bir dil kullandı.

Sözcü Gazetesi’nden Ege Cansen’in 26 Mart 2026 yılında Kürtler Ne İstiyor” başlıklı köşe yazısı Kürtleri ötekileştiren, otoriter bir dil kullandı.

Barış Diline dair örnekler

Good Friday Agreement (Hayırlı Cuma Anlaşması) sürecinde medya dili, çatışma söyleminden barış gazeteciliğine geçiş açısından oldukça kritik bir rol oynadı. Özellikle 1990’ların ortasından itibaren bazı medya organları, dili bilinçli şekilde yumuşatarak müzakere ortamını destekledi. İşte bu “barış dili”ne dair somut örnekler: “Terörist” yerine “paramiliter” kullanımı yaygınlaştı. Medya, hem İngiliz hükümeti hem de İrlanda Cumhuriyetçi hareketinin temsilcilerine dengeli yer vermeye başladı.

- Daha önce IRA için sıkça kullanılan “terrorist” ifadesi, birçok medya kuruluşunda yerini “paramilitary group” veya “armed group” gibi daha nötr ifadelerle bıraktı.
- Örneğin BBC haberlerinde:
 - Eski dil: “IRA terrorists carried out...”
 - Yeni dil: “IRA paramilitary group carried out...”

Dünya örneklerinde medya:

- Eski savaşçıların topluma dönüşünü
- Mağdurların deneyimlerini
- Günlük yaşam üzerindeki etkileri

öne çıkarırken;

Türkiye’de medya çoğunlukla:

- Devlet yetkilileri
- Siyasi liderler
- Güvenlik söylemi

üzerine yoğunlaşmaktadır.

Bu fark, barışın toplumsallaşma düzeyini doğrudan etkilemektedir.

4 BÖLÜM: MEDYA ANALİZİ VE DEĞERLENDİRME

DFG'nin Barış ve Demokratik Toplum Süreci kapsamında yaptığı medya izleme çalışması, aynı siyasi gelişmelerin farklı medya kuruluşlarında farklı kavramlar ve haber çerçeveleri üzerinden ele alındığını göstermektedir. İncelenen haberlerde özellikle güvenlik, terör, tasfiye, siyasi rekabet, barış, müzakere ve demokratik çözüm eksenlerinin öne çıktığı görülmektedir.

Bu farklılık, yalnızca haber başlıklarında kullanılan kelimelerle sınırlı değildir. Gelişmenin hangi yönünün haberin merkezine alındığı, hangi aktörlerin kaynak olarak kullanıldığı, hangi bilgilerin görünür veya geri planda bırakıldığı ve haberin hangi bağlam içerisinde sunulduğu da medya kuruluşları arasında belirgin biçimde farklılaşmaktadır.

İktidara yakın medya kuruluşlarında süreç ağırlıklı olarak güvenlik, 'terör' ve örgütün feshi/tasfiyesi üzerinden çerçevelenmektedir. 27 Şubat 2025 tarihli çağrının ardından kullanılan "Terörsüz Türkiye için önemli adım... PKK kendini feshetmelidir!" başlığı bu yaklaşımın somut örneklerinden biridir.

Benzer biçimde PKK'nin kongre ve fesih kararının ardından "Terör Belası Bitiyor", "41 yıllık Bela Bitti" ve "Terörsüz Türkiye'de Tarihi Adım" gibi başlıkların kullanılması, gelişmenin barış ve demokratik çözüm boyutundan ziyade örgütün sona ermesi ve güvenliğin sağlanması çerçevesinde sunulduğunu göstermektedir.

Bu haberlerde "terör", "bela", "tasfiye", "fesih" ve "terörsüz Türkiye" gibi kavramların öne çıkması, süreç haberlerinde güvenlik terminolojisinin belirleyici bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bu söylemler, barışa hizmet eden bir dil olmaktan öte nefret dilini de körükletmiştir.

Muhalef medya kuruluşlarında ise süreç ağırlıklı olarak iktidarın siyasi politikaları, geçmiş çözüm deneyimleri ve sürecin amacı üzerinden ele alınmaktadır.

Bu yayınlarda gelişmelerin yalnızca içeriği değil, iktidarın süreci hangi siyasi amaçlarla yürüttüğü de tartışmaya açılmaktadır. Böylece güvenlik merkezli çerçeveden farklı olarak siyasi rekabet, iktidar politikası ve süreçle ilgili şüpheler haberlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Özellikle Sözcü Gazetesi, doğrulanmayan haberleri ile doğrudan Demokratik Toplum ve Barış sürecini hedef almıştır. Abdullah Öcalan'a dönük "Villa", "Eş" haberleri ile etik haberciliği ilkelerini de hiçe sayan bir yayıncılık izlemiştir.

Bu yaklaşımda "barış" ve "demokratik çözüm" kavramları zaman zaman yer alsa da, haberin ana çerçevesinin çoğunlukla siyasi aktörlerin tutumları ve sürecin siyasi sonuçları üzerinden oluşturulduğu görülmektedir.

Özgür basında barış ve demokratik çözüm çerçevesi

Özgür Basın içerisinde yer alan yayınlarda ise süreç daha çok barış, müzakere, demokratik çözüm ve yeni bir siyasi dönem kavramları üzerinden ele alınmaktadır.

Örneğin PKK'nın fesih kararının ardından Evrensel'de "Bahane Kalmadı", Yeni Yaşam'da ise "Yeni Bir Başlangıç" başlıklarının kullanılması, aynı gelişmenin güvenlik merkezli değil, yeni bir çözüm ve siyasi dönüşüm perspektifiyle ele alınabildiğini göstermektedir.

Bu yayınlarda ayrıca çağrının yalnızca silah bırakma ve örgütsel fesih boyutuna değil, demokratik çözüm, hukuki düzenlemeler ve siyasi sürecin ilerletilmesine ilişkin bölümlerine de yer verildiği görülmektedir.

Sürecin hukuki ve demokratik boyutunun görünürlüğü

DFG'nin izleme açısından önem verdiği başlıklardan biri, sürecin hukuki ve demokratik boyutunun medya gündemindeki görünürlüğüdür.

Özellikle 2026 yılında sürecin birinci yılına ilişkin açıklamalarda yasal düzenlemeler, siyasi adımlar ve sürecin ilerlemesini sağlayacak hukuki zemine ilişkin tartışmaların öne çıktığı görülmektedir. Buna karşın bazı medya kuruluşlarında bu tartışmaların yerine örgütün adı ve kimliği üzerinden haberleştirme yapılmıştır.

Cumhuriyet'in "Milliyetçi hareket ve Apocu Hareket", Akit'in ise "PKK adını değiştirdi" başlıkları bu farklılığın örnekleri olarak değerlendirilebilir. Bu haberlerde açıklamaların hukuki ve siyasi boyutundan ziyade örgütsel kimlik ve isim değişikliği unsurunun öne çıkarılması, haber gündeminin belirli unsurlarının diğerlerine göre daha görünür hale getirildiğini göstermektedir.

Medya analizinin bir diğer boyutunu haberlerde kullanılan kaynakların çeşitliliği oluşturmaktadır.

Süreç haberlerinde devlet kurumları, hükümet temsilcileri ve siyasi parti yöneticilerinin açıklamalarının ağırlığı ile Kürt siyasi aktörleri, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, gazeteciler ve doğrudan toplumun farklı kesimlerinin görüşlerinin haberlerdeki görünürlüğü karşılaştırılmalıdır.

Bu açıdan DFG'nin kodlama çalışmasında yalnızca haberin hangi çerçevede verildiğinin değil, "kim konuşuyor?" ve "kim görünmüyor?" sorularının da izlenmesi gerekmektedir. Yapılan incelemelerde gerek iktidar medyası gerekse muhalif medya olarak kendisini lanse eden Sözcü, Oda TV gibi yayınlar sürecin diğer aktörlerini görmezden gelmiştir. Barıştan yana söz alan siyasetçiler, akademisyenler, sanatçıların görüşleri kısmi olarak verilmiştir.

Kaynak çeşitliliğinin düşük olduğu haberlerde süreç daha çok siyasi aktörlerin açıklamaları üzerinden şekillenirken, farklı toplumsal aktörlerin görüşlerine yer verilen haberlerde sürecin sosyal, hukuki ve insani boyutlarının daha görünür hale gelmesi mümkün olmaktadır.

Medyanın Dönüşümü ve Gazetecilerin Sorumluluğu

DFG olarak sürecin başlangıcından bu yana medyanın sürece yaklaşımını, kullandığı dili, öne çıkardığı aktörleri ve görünür kıldığı başlıkları yakından takip ettik. İzlenimlerimiz, demokratik toplum ve barış sürecinin yalnızca siyasetin değil, medyanın da kendisini dönüştürmesini gerekli kıldığını göstermektedir.

Sürecin sağlıklı ilerleyebilmesi için farklı toplumsal ve siyasal aktörlerin söz kurabildiği, görüşlerini ifade edebildiği ve kamuoyunun farklı perspektiflere erişebildiği bir medya ortamının oluşması önem taşımaktadır. Bu çerçevede, sürecin kilit aktörlerinden biri olan Abdullah Öcalan'ın görüşlerinin ve mesajlarının kamuoyuna doğrudan ve bağlamı içerisinde aktarılabilmesi de medyanın sorumluluk alanlarından biridir. Herkesin konuştuğu ve sürece ilişkin değerlendirmelerde bulunduğu bir ortamda, sürecin temel aktörlerinden birinin sözünün kamuoyuna ulaşamaması, medya açısından ayrıca değerlendirilmesi gereken bir eksikliktir.

Bu nedenle DFG olarak, rapor boyunca ortaya koyduğumuz; kaynak ve aktör çeşitliliğinin artırılması, farklı görüşlerin görünür kılınması, Kürt meselesinin yalnızca güvenlik eksenli bir çerçevede ele alınmaması, kullanılan dilin ayrımcı ve dışlayıcı ifadelerden arındırılması ve sürecin toplumsal boyutunun daha fazla görünür kılınması gibi eksikliklerin giderilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bu kapsamda gazetecilerin, sürecin temel aktörleriyle doğrudan temas kurabilmesi ve gazetecilik faaliyetinin gerektirdiği bilgiye erişim olanaklarının genişletilmesi önem taşımaktadır. DFG olarak, gazetecilerin Abdullah Öcalan ile bir araya gelerek kendisine doğrudan soru yöneltebilmesinin ve görüşlerini gazetecilik ilkeleri çerçevesinde kamuoyuna aktarabilmesinin, medya alanındaki bilgi eksikliğinin giderilmesine katkı sunacağını değerlendiriyoruz.

Medyanın sürece ilişkin rolü yalnızca gelişmeleri aktarmakla sınırlı değildir. Kullanılan dil, seçilen başlıklar, kaynak tercihleri ve hangi aktörlerin görünür kılındığı, kamuoyunun süreci nasıl değerlendirdiğini de etkilemektedir. Bu nedenle gazeteciliğin temel ilkeleri doğrultusunda daha çoğulcu, doğrudan bilgiye dayanan ve farklı aktörlerin söz hakkını gözetken bir habercilik anlayışının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Önerilerimiz

1. Doğrudan bilgiye erişim genişletilmelidir.

Sürecin temel aktörleriyle gazetecilerin doğrudan görüşebilmesinin ve soru yöneltebilmesinin önündeki kısıtlamalar kaldırılmalıdır. Özellikle kamuoyunda yoğun biçimde tartışılan konularda, ikinci el açıklamalar yerine doğrudan görüş ve açıklamalara erişim sağlanmalıdır.

2. Medyanın kaynak ve aktör çeşitliliği artırılmalıdır.

Haberlerde yalnızca hükümet, siyasi parti temsilcileri veya güvenlik bürokrasisinin açıklamalarına değil; sürecin farklı aktörlerine, hukukçulara, akademisyenlere, sivil toplum örgütlerine, gazetecilere, mağdurlara ve toplumun farklı kesimlerine de yer verilmelidir.

3. Güvenlik merkezli haber dili tek çerçeve haline getirilmemelidir.

Kürt meselesi ve Barış ve Demokratik Toplum Süreci yalnızca güvenlik, terör ve silah bırakma başlıkları üzerinden ele alınmamalı; demokratikleşme, hukuk, haklar, toplumsal barış, siyasal katılım ve Kürtlerin talepleri gibi boyutlar da haberlerin parçası haline getirilmelidir.

4. Haber dili ayrımcı ve dışlayıcı ifadelerden arındırılmalıdır.

Gazeteciler ve medya kuruluşları, kişi ve toplulukları kategorik biçimde kriminalize eden, düşmanlaştıran veya toplumsal kutuplaşmayı artırabilecek ifadelerin kullanımını yeniden değerlendirmelidir. Haber ile yorum arasındaki sınır korunmalı; kullanılan nitelemelerin kaynağı açıkça belirtilmelidir.

5. Başlık ile haber içeriği arasındaki uyum gözetilmelidir.

Süreçle ilgili gelişmelerde kullanılan başlıkların, haber metninin içeriğini doğru biçimde yansıtması önemlidir. Özellikle bir aktörün açıklamasının tek bir kelime veya ifade üzerinden yeniden çerçevelenerek farklı bir anlam kazanmasına yol açabilecek başlıklandırma pratiklerinden kaçınılmalıdır.

6. Sürecin toplumsal boyutu görünür kılınmalıdır.

Medya, süreci yalnızca siyasal aktörler arasındaki görüşmeler üzerinden takip etmemeli; sürecin toplum üzerindeki etkilerini, farklı toplumsal kesimlerin beklentilerini ve gündelik yaşama yansımalarını da izlemelidir. Barış gazeteciliğinin önemli unsurlarından biri olan insan hikâyelerine ve toplumsal deneyimlere daha fazla yer verilmelidir.

7. Medya kuruluşları kendi dil ve yayın politikalarını gözden geçirmelidir.

Barış ve Demokratik Toplum Süreci gibi toplumsal etkisi yüksek dönemlerde medya kuruluşlarının kullandığı kavramları, haber kaynaklarını, başlıklandırma biçimlerini ve görünürlük politikalarını düzenli olarak değerlendirmesi gerekmektedir. DFG olarak bu değerlendirmenin gazetecilik meslek ilkeleri temelinde yapılmasını önemsiyoruz.

Sonuç olarak DFG açısından Barış ve Demokratik Toplum Süreci, medyanın yalnızca takip edeceği bir siyasal gündem değil, aynı zamanda **gazetecilik pratiğinin yeniden düşünülmesini gerektiren bir dönemdir**. Medyanın görevi herhangi bir siyasal görüşü savunmak ya da karşısında konumlanmak değil; kamuoyunun doğru, çoğulcu, doğrudan ve doğrulanabilir bilgiye ulaşmasını sağlamaktır.

DFG olarak gazetecilerin her türlü siyasal ve idari baskıdan uzak biçimde haber yapabildiği, sürecin tüm aktörleriyle doğrudan görüşebildiği, farklı görüşlerin eşit biçimde görünür olabildiği ve özellikle Kürt sorununun yalnızca güvenlik perspektifine indirgenmediği bir medya ortamının oluşturulmasını gerekli görüyoruz.

Barışın toplumsallaşması için medyanın da özgür, çoğulcu ve hak temelli bir gazetecilik anlayışıyla hareket etmesi gerekmektedir. DFG olarak gazetecilerin bilgiye erişiminin önündeki tüm engellerin kaldırılması ve medyanın bu süreçte kendi sorumluluğuyla yüzleşerek dönüşmesi çağrısında bulunuyoruz.